

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ І ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

збірник матеріалів науково-практичної конференції
МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
В МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ
(ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА ОЛЕКСАНДРА ГАЛИЧА)

УДК 81+82(08)

Рецензенти:

Максименко О.В. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри українознавства та іноземних мов Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Колеснікова Л.Л. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Мова та література в мультикультурному дискурсі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (пам'яті професора Олександра Галича) / за заг. ред. В. Дмитренко, О. Крижановської, Н. Хайруліної. Полтава: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. 259 с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» від 31.05.2024 (протокол № 11).

РУСАНОВ Р. СТАРОЗАПОВІТНИЙ СЮЖЕТ ПРО ЙОСИПА: ЕТИЧНИЙ СЕНС ТА ХУДОЖНИЙ ПОТЕНЦІАЛ.....	177-179
СЕЛІВЕРСТОВ Д. ЗАСОБИ СПОНУКАННЯ У СУЧАСНИХ ФРАНКОМОВНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ.....	179-182
SYMONENKO A. WAYS OF EXPRESSING “GENDER” IN EUROPEAN LINGUISTICS.....	182-184
СИЧУГОВА Я. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГОВОЇ ЛЕКСИКИ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ Д. МАСЛОВСЬКОЇ).....	184-186
SIDENKO T. FEATURES OF YOUTH SLANG IN ENGLISH.....	186-188
СКАЧКОВА В. ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНУ «ЛАБІРИНТ ФАВНА» КОРНЕЛІЇ ФУНКЕ.....	188-189
СКИБА О. ФОЛЬКЛОРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ДОВОЄННОЇ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА КОМПАРАТИВІСТИКИ ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА».....	190-192
СКЛЯР І. ДО ПИТАННЯ ПРО СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ У ЗВО УКРАЇНИ.....	192-195
СКЛЯРОВА І. ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ» ТА «КОНЦЕПТОСФЕРА» В СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ.....	196-197
СЛІПАЧУК Н. СПРИЙНЯТТЯ «ІНШОГО» КРІЗЬ ПРИЗМУ КОЛОНІАЛІЗМУ В РОМАНІ ДЖОЗЕФА КОНРАДА «СЕРЦЕ ПІТЬМИ».....	198-199
СОБЧУК О. ІСТОРИЧНИЙ ДЕТЕКТИВ: ДО ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ.....	199-202
СТАРОСТА О. МУЛЬТИКУЛЬТУРНІСТЬ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОГО ДИСКУРСУ ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА САМІЙЛЕНКА.....	202-204
СТЕПАНОВИЧ Є. АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДІАЛЕКТІВ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ.....	204-207
СТЕПАНОВИЧ Є. СЕРІЯ РОМАНІВ ДЖ. К. РОУЛІНГ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА ЯК БЕСТСЕЛЕР.....	207-210
СУХЕНКО К. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОРЕКТНОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	210-213
ТАРАСЮК І. ДІЄСЛОВА СТАНУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	213-214
TYSHAKOVA L. CLASSIFICATION OF AMERICAN PHRASEOLOGICAL UNITS: SOCIOLOGICAL ASPECT.....	215-217
УМАНСЬКА Т. НАРАТИВНА СТРАТЕГІЯ СНОВИДІННЯ У НОВІТНІЙ ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОЗІ МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ І ГАЛИНИ ПАГУТЯК.....	218-221
ФЕДОРЧУК Д. ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВІЗІЇ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	221-224
ФІЛОНЕНКО Н. ПАМ'ЯТІ ВЧИТЕЛЯ: БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС ПРО ОЛЕКСАНДРА ГАЛИЧА.....	224-227
KHAIRULINA N. ROMANCE-GERMANIC LANGUAGES IN THE CONTEXT OF LINGUISTICS.....	227-229
ХРИСТЕНКО К. ХУДОЖНИЙ СВІТ ТВОРУ Г. БІЧЕР-СТОУ «ХАТИНА ДЯДЬКА ТОМА».....	229-231

Олександр Староста
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

МУЛЬТИКУЛЬТУРНІСТЬ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОГО ДИСКУРСУ ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА САМІЙЛЕНКА

Українська література другої половини XIX ст. розвивалася, з одного боку, у складних умовах цензурних обмежень на розділених та несuverенних територіях, а з іншого боку, на основі багатої традиції, яку слід було осмислити та продовжити в нових актуальних руслах – стильовому, тематично-проблемному, жанровому тощо. Репрезентативним явищем культурного дискурсу цієї епохи стала дискусія 1873–1878 років, учасники якої, попри фундаментальну розбіжність у поглядах на подальшу долю української літератури (чи має вона бути сателітом російської), висловлювали схожі міркування щодо її основного фокусу: народне життя, соціально-побутова та соціально-психологічна проблематика, образ української людини.

Водночас українське письменство репрезентувало побут та звичаї представників різних національностей, які ділили життєвий простір з українцями, і поступово поповнювалося образами та мотивами європейських літератур та країн Сходу, чому сприяли не лише окремі художні тексти, а й істотний прогрес у сфері художнього перекладу. Внаслідок цього до головного річища реалістичних творів, що зображували явища народного життя за допомогою засобів, розроблених насамперед у національній літературній традиції (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, Т. Шевченко), поступово вливалися нові притоки. Зрештою, завдяки цьому після оновлення естетичної парадигми в українському письменстві наприкінці XIX – на початку XX ст. українські автори (І. Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, О. Кобилянська, В. Стефаник, А. Кримський та ін.) створити справді багатокультурний художній світ, не позбавляючи, утім, свої твори виразної національної ідентичності.

Важливу роль у цьому процесі відіграв В. Самійленко – самобутній поет та один із наймайстерніших українських перекладачів. Його творчість, крім поширеного для письменників Наддніпрянщини XIX ст. наслідування та рецепції доробку російських авторів («Щасливий край» («Ельдорадо»), «Пііта (На мотив Лермонтова)», «Пісня про віщого Василя», «Собаки» та ін.), відображає глибоке осмислення західноєвропейської літератури, починаючи з часів античності («Шкода!», «Елегії», «Герострат», «Гея») та завершуючи творами європейських XVIII–XIX ст. («Її в дорогу виряджали...», «Ямби», «Не вмере поезія», «Весна», «Брехня», «Спритний ченчик» та ін.) [3]. Цей вектор художнього мислення письменника відзначали ще його сучасники. І. Франко, наголошуючи на національно-орієнтованій сутності творчості В. Самійленка та його внеску в розвиток української літературної мови, звертав увагу на й на перекладацьку працю митця (Гомер, Мольєр) та близькість його художнього світу до європейської класики (зокрема німецької та іспанської) [6]. М. Зеров підкреслював, що літературні

зацікавлення В. Самійленка спонукали його йти власним, іще не втєорованим шляхом в українській поезії, «але незмінно й безперечно – при тїй дорозі, якою йшла до нас справжня культура слова» [1, с. 526], а завдяки майстерній обробці українського народного гумору за допомогою форм і засобів комічного, запозичених у європейських авторів (П. Ж. Беранже, П. Бомарше, Ф. Рабле, М. де Сервантеса), письменник «скрізь дає тонкий літературний продукт» [1, с. 536].

Завдяки високому рівню володіння іноземними мовами (насамперед французькою та іспанською) В. Самійленко був здатен відчувати усі смислові відтінки образного світу творів зарубіжних авторів та безпосередньо прочитувати сам культурний код, який вони відбивали. Його близький друг М. Обідний зауважив, що завдяки цьому письменник зумів відшукати з-поміж численних літературних талантів Європи «тих поетів і письменників, в творах яких наводить співзвучність своїй творчій душі», і які, зрештою, вплинули на розбудову його власного художнього світу: «Можна сказати, що його поезія нав'язана духом поезії мистців раннього відродження» [2, с. 23]. Це спостереження доповнює слушна думка О. Тетеріної, згідно з якою світоглядно-естетичні засади творчої праці В. Самійленка містять «визначальний акцент не так на внутрішній відкритості митця до міжкультурного діалогу, як на його свідомій засадничій установці, спрямованій на активну трансформацію художньо-естетичних здобутків зарубіжних літератур» [5, с. 27]. Також заслуговує на увагу висновок М. Стріхи, який відводить В. Самійленку одне з чільних місць в історії українського перекладу: «Отже, Володимир Самійленко вмів перевтілюватися в різних авторів, використовуючи для цього широку палітру мовних засобів» [4, с. 97]. Завдяки цьому «перевтіленню» письменник відкрив для українського читача справжніх Беранже, Бомарше, Нєґрі (якби не варварство чекістів, що знищили його переклад «Дона Кіхота», на першому місці в цьому переліку могло б опинитися ім'я Сервантеса) і водночас сам постав українським Беранже, Рабле та Сервантесом в одній особі – проте незмінно залишаючись самотутнім поетом-ліриком та неперевершеним сатириком В. Самійленком, завдяки якому українська література помітно розширила свої горизонти.

Отже, інтертекстуальний дискурс творчості В. Самійленка – це мультикультурне явище, що трансформувалося в багатогранний художній світ, позначений водночас виразною національною домінантою. Цим письменник довів, що українська література може охоплювати й трансформувати нові ідеї та концепції, не збиваючись при цьому на космополітизм і успішно розвиваючись на власному ґрунті.

Список використаних джерел

1. Зєров М. Володимир Самійленко і український гумор. Твори: В 2 т. Київ : Дніпро, 1990. Т. 2. С. 526–536.
2. Обідний М. Володимир Самійленко на терезах поетичної думки. Тарнів, 1921. 32 с.
3. Самійленко В. Твори. Київ : Дніпро, 1989. 688 с.
4. Стріха М. Володимир Самійленко – перекладач: спроба реконструкції міфу. Слово і Час. Київ, 2016. №4. С. 93–98.

5. Тетеріна О. Володимир Самійленко: переклад як стимул художньо-естетичних пошуків. Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Літературознавство, мовознавство, фольклористика. 2010. Вип. 21. С. 27–29.
6. Франко І. Володимир Самійленко. Проба характеристики. Зібрання творів: У 50 т. Київ : Наукова думка, 1982. Т. 37. С. 193–204.

Євгенія Степанович

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДІАЛЕКТІВ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

Більше 550 мільйонів людей є носіями іспанської мови, що робить її четвертою за поширеністю мовою у світі. Її багатство та різноманіття розкриваються у численних діалектах, які можна почути в Іспанії, Латинській Америці та інших регіонах світу. Ці діалекти, хоча й мають спільну основу, володіють специфічними рисами. Зумовлена цим унікальність цих діалектів роблять їх цікавими для вивчення [6]. Вивчення діалектів іспанської мови є важливим аспектом лінгвістичних досліджень, розкриваючи багатогранність та культурну різноманітність іспаномовного світу. Іспанська мова – це мова з багатою історією та широким географічним поширенням. Вона є офіційною мовою 21 країни світу (Іспанія, Екваторіальна Гвінея, Аргентина, Болівія, Чилі, Колумбія, Коста-Ріка, Куба, Домініканська Республіка, Еквадор, Ель-Сальвадор, Гватемала, Гондурас, Мексика, Нікарагуа, Панама, Парагвай, Перу, Уругвай та Венесуела), а також використовується в Пуерто-Рико. Хоча в деяких регіонах Південної та Центральної Америки поширені мови корінних народів, іспанська мова продовжує розширювати свою присутність в цих регіонах. Вона також використовується на Канарських островах, в деяких частинах Марокко та на Філіппінах [5].

Перш ніж розглянути варіації та особливості діалектів саме іспанської мови, вважаємо необхідним розглянути поняття таке поняття як «діалект» та надати йому визначення. Енциклопедія української мови надає два типи діалектів: територіальний та соціальний. За Гриценко П.Ю., територіальним діалектом можна вважати специфічний варіант мови, що є засобом комунікації людей, що об'єднані певною територією, матеріальною та духовною культурою, історією та традиціями, та може ототожнюватися із «говором». В свою чергу Винник В.О. описує соціальний діалект як варіацію загальної мови, яка використовується в спілкуванні певних соціальних, професійних, вікових та інших груп населення [2, с. 124]. Демченко Н., Крехно Т. та Чала А. пропонують визначати діалект як колекцію різноманітних мовних варіантів, які відрізняються від інших груп мов за допомогою спільних характерних рис, що визначають їх особливості, а діалектизми як слова, що використовуються мовцями конкретних діалектів у своєму мовленні [1, с. 185].